

Sporočilo za javnost agencije FRA

Dunaj/Bruselj, 11. marec 2012

Potrebna je večja zaščita pred neenakim obravnavanjem na področju zdravstvenega varstva

Novo poročilo Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) odkriva posebne ovire in neenako obravnavanje pri dostopu do zdravstvenega varstva, ki jih lahko posamezniki doživijo zaradi kombinacije več svojih značilnosti (npr. narodnosti, spola, starosti in invalidnosti). V poročilu je ugotovljeno, da imajo ti posamezniki in njihovi pravni svetovalci v takih primerih pogosto težave pri vložitvi tožbe pri sodišču zaradi diskriminacije na podlagi „več“ razlogov. To je mogoče pripisati slabemu razumevanju „večplastne“ diskriminacije ali pa dejstvu, da je pravno lažje obravnavati pritožbo le na podlagi enega posameznega razloga.

„Za zagotovitev, da so vsi obravnavani enako pri dostopu do svojih temeljnih pravic, je treba v zakonodaji in sistemih zdravstvenega varstva upoštevati zapletenost življenja ljudi,“ pravi direktor agencije FRA Morten Kjaerum. „Ljudi na primer ne opredeljuje le spol, ampak tudi njihova starost, narodnost ali invalidnost. Protidiskriminacijska zakonodaja bi bilo treba spremeniti, da bi se žrtvam večplastne diskriminacije omogočila predložitev njihovega primera sodišču. Poleg tega je treba tudi zdravstvene delavce usposablјati za boj proti diskriminaciji za zagotovitev, da je vsak obravnavan glede na svoje potrebe, ne glede na to, kdo je.“

Poročilo kaže, da:

- je zaradi **neenake zaščite in pravne nejasnosti** primere „večplastne“ diskriminacije težko predložiti sodišču. Protidiskriminacijska zakonodaja EU na področju zdravstvenega varstva ščiti le pred rasno in spolno diskriminacijo, ne pa pred diskriminacijo zaradi starosti, invalidnosti ali spolne usmerjenosti. Poleg tega le 6 od 27 držav članic EU „večplastno“ diskriminacijo obravnava v nacionalni zakonodaji, pri čemer je ta pogosto nejasno opredeljena. Zagotavljanje enake zaščite pred vsemi oblikami diskriminacije v zdravstvenem varstvu bi bil pomemben korak k učinkoviti obravnavi „večplastne“ diskriminacije. To vprašanje je obravnavano v „horizontalni direktivi“, zakonodajnem dokumentu, o katerem se trenutno razpravlja na ravni EU in s katerim naj bi se zaščita pred diskriminacijo razširila s področja zaposlovanja in bi tako zajemala diskriminacijo na podlagi vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti in spolne usmerjenosti.
- Odvetniki pritožb v zvezi z zdravstvenim varstvom pogosto ne vlagajo kot primere diskriminacije zaradi **nižjih odškodnin v primerjavi z, na primer, tožbami zaradi zdravniških napak**. Da bi bila sedanja protidiskriminacijska zakonodaja učinkovita, morajo sodišča za primere diskriminacije dodeljevati odvrailne in sorazmerne odškodnine. To bi spodbudilo več ljudi in njihovih odvetnikov, da bi pri sodišču vložili primere diskriminacije, vključno z „večplastno“ diskriminacijo.
- **Nizka raven ozaveščenosti** o tem, kako in kje se pritožiti, otežuje dostop do pravne varnosti. Žrtve pogosto ne vedo, kam se obrniti po pomoč, saj so za zagotavljanje enake obravnave za vse državljane pristojni ne samo organi za pritožbe na področju zdravstva, ampak tudi organi za zagotavljanje enakosti, ki se navadno ukvarjajo z različnimi oblikami diskriminacije. Poleg tega ljudje ne zaupajo preveč v učinkovitost sedanjega sistema pritožb, se pa tudi bojijo, da jih bo zdravstveno osebje zaradi vložitve pritožbe slabše obravnavalo. En organ za

zagotavljanje enakosti za vsa področja diskriminacije, vključno z „večplastno“ diskriminacijo, skupaj z boljšo usklajenostjo z organi za pritožbe na področju zdravstva bi močno izboljšal dostop do pravnega varstva.

- Sistemi zdravstvenega varstva ne upoštevajo vedno različnih **potreb uporabnikov zdravstvenega varstva**. Sistemi zdravstvenega varstva lahko (nenamerno) ustvarijo ovire za dostop do zdravstvenega varstva ali zagotovijo različno kakovost tega varstva ljudem z več kot eno zaščiteno značilnostjo, kot so spol, starost, priseljski status ali pripadnost manjšinski skupini. Vlade in zdravstveni organi lahko ta položaj izboljšajo z dejavnim spodbujanjem protidiskriminacijskega usposabljanja zdravstvenih delavcev in sprejemanjem pozitivnih ukrepov za podporo in opolnomočenje ljudi, izpostavljenih „večplastni“ diskriminaciji, na primer z večjo dostopnostjo informacij prek jezikovnih in posredniških storitev in dejavnosti za doseganje ljudi.
- **Trenutne zdravstvene statistike** ne zadoščajo za natančno oceno prikrajšanosti skupin z več značilnostmi. Podatki omogočajo razvoj ukrepov politike, ki temeljijo na dokazih in so zato učinkovitejši. Pomembno je razviti instrumente, ki zagotavljajo zanesljive in primerljive podatke, s katerimi je mogoče prikazati resničen obseg prikrajšanosti pri zdravstvenem varstvu v zvezi z različnimi oblikami diskriminacije.

Poročilo preučuje načine pravnega obravnavanja „večplastne“ diskriminacije in ustrezno sodno prakso s posebnim poudarkom na zdravstvenem varstvu. Poleg tega raziskuje mnenja in izkušnje uporabnikov zdravstvenega varstva in zdravstvenih delavcev glede tega, kako ljudje različnih spolov, starosti, invalidnosti in narodnosti občutijo diskriminacijo in večplastno diskriminacijo pri dostopu do zdravstvenega sistema v Avstriji, Češki republiki, Italiji, na Švedskem in v Združenem kraljestvu.

Poročilo je objavljeno pod naslovom: [*Inequalities and multiple discrimination in access to and quality of healthcare*](#) (Neenakosti in večplastna diskriminacija pri dostopu do zdravstvenega varstva in njegovi kakovosti)

Za dodatne informacije se obrnite na: media@fra.europa.eu

Tel.: +43 158030642

Opombe za urednike:

- Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA) je pooblaščenca za svetovanje nosilcem odločanja na ravni EU in nacionalni ravni na podlagi dokazov ter tako prispeva k bolj ozaveščenim in ciljno usmerjenim razpravam in politikam o temeljnih pravicah.
- „Večplastna“ diskriminacija je oblika diskriminacije na podlagi več kot enega razloga, in sicer spola, starosti, narodnosti, invalidnosti itd. Romska ženska lahko na primer med porodom v porodnišnici občuti diskriminacijo ne samo kot ženska (ker take diskriminacije ne občutijo vse ženske) in ne samo kot Rominja (ker tega ne občutijo vsi Romi). Diskriminirana je lahko torej zaradi kombinacije dejstev, da je Rominja in ženska.